

ใบความรู้เรื่อง เรียงร้อยถ้อยความ เติมเต็มความคิด (๒) : การวางโครงเรื่อง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พู่กันแห่งราชาธิราช
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง เรียงร้อยถ้อยความ เติมเต็มความคิด (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

แนวทางการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความในระยะฝึกฝน ควรนำเรื่องใกล้ตัวมาเขียน โดยผู้ฝึกสอนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติเมื่อต้องเขียนเรียงความ เพื่อนำไปฝึกฝึกฝนอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ

๑) กำหนดแนวคิด ต้องคิดให้รอบคอบว่าจะสื่อสารเรื่องอะไร เพื่ออะไร เช่น ถ้าจะเขียนเรื่องความกรุณาปราณี ก็อาจเขียนแนวคิดหลักได้ว่า ความกรุณาปราณีเป็นสิ่งที่ควรมีให้ต่อกัน ช่วยให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของโลกไปในทิศทางที่ยั่งยืน แนวคิดหลักจะทำให้ขอบเขตเนื้อหาชัดเจนยิ่งขึ้น

๒) วางโครงเรื่อง คือเค้าโครงของเรียงความ การจัดลำดับหมวดหมู่ความคิด เพื่อใช้เป็นกรอบในการเรียบเรียงเนื้อหา ทำให้เนื้อหาในแต่ละประเด็นมีสัดส่วนที่เหมาะสม สาระสำคัญเพียงพอ น่าเชื่อถือ และทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ตามลำดับ ไม่สับสน

ชั้นระดมความคิด ผู้เขียนต้องรวบรวมประเด็นความคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเขียนให้มากที่สุด เช่น ถ้าเขียนเรียงความเรื่องความกรุณาปราณี ประเด็นความคิดที่รวบรวมได้ อาจมีดังนี้

๑. ความกรุณาปราณีคืออะไร
๒. ความกรุณาปราณีมีความสำคัญอย่างไร
๓. ตัวอย่างความกรุณาปราณีมีลักษณะอย่างไร
๔. ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับความกรุณาปราณี
๕. จะเกิดอะไรขึ้นถ้าเราไม่มีความกรุณาปราณีให้แก่กัน
๖. ความกรุณาปราณีไม่ควรเลือกที่รักมักที่ชัง
๗. ความกรุณาปราณีต้องเกิดจากความสมัครใจ

ชั้นเลือกและจัดหมวดหมู่ ผู้เขียนต้องเลือกเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้อง นำความคิดที่ผ่านการคัดเลือกมาจัดหมวดหมู่ โดยมีหลักว่า ความคิดที่ใกล้เคียงกันอยู่หมวดเดียวกัน

๑. ความหมาย ความสำคัญของความกรุณาปราณี
 - ๑.๑ ความกรุณาปราณีคืออะไรสำคัญอย่างไร
๒. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความกรุณาปราณี
 - ๒.๑ ตัวอย่างของความกรุณาปราณี
 - ๒.๒ ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับความกรุณาปราณี
๓. สิ่งที่เราควรตระหนักหรือคำนึงถึงเกี่ยวกับความกรุณาปราณี
 - ๓.๑ จะเกิดอะไรขึ้นถ้าเราไม่มีความกรุณาปราณีให้แก่กัน
 - ๓.๒ ความกรุณาปราณีไม่ควรเลือกที่รักมักที่ชังและจะต้องเกิดจากความสมัครใจ

ขั้นจัดลำดับ เมื่อผู้เขียนได้หมวดหมู่ความคิดที่ลำดับประเด็นใหญ่ ประเด็นย่อยแล้วให้นำมาลำดับความ หรือลำดับเนื้อหาว่า จะนำเสนออะไรก่อนหลัง โดยอาจลำดับความตามเหตุผล เวลา เหตุการณ์ หรือความสำคัญ ดังนี้

๑. ความหมาย ความสำคัญของความกรุณาปราณี
๒. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความกรุณาปราณี
๓. สิ่งที่ควรตระหนักหรือ คำนึงถึงเกี่ยวกับความกรุณาปราณี

ขั้นขยายความ เมื่อจัดลำดับความคิดได้แล้ว ให้ผู้เขียนเขียนขยายความความคิดในแต่ละประเด็นให้ชัดเจนขึ้น ดังนี้

๑. ความหมาย และความสำคัญของคำว่า กรุณาปราณี
๒. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความกรุณาปราณี
 - ๒.๑ ยกตัวอย่างของเหตุการณ์ที่แสดงถึงความกรุณาปราณี
 - ๒.๒ ลักษณะของความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับความกรุณาปราณีในรูปแบบต่างๆ
๓. การปลูกฝังให้ตระหนักถึงการมีความกรุณาปราณี
 - ๓.๑ ปลูกฝังให้เห็นความสำคัญ โดยคาดคะเนเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นเมื่อขาดความกรุณาปราณีให้แก้กัน เช่น อาจเกิดการแก่งแย่งเพราะความขาดแคลนและนำไปสู่การใช้ความรุนแรง
 - ๓.๒ ปลูกฝังให้ยอมรับว่า ความกรุณาปราณีควรมีให้กันทุกคน ไม่ควรเลือกเฉพาะที่ถูกต้อง
 - ๓.๓ ปลูกฝังให้เกิดความกรุณาปราณีจากตนเองด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เกิดโดยการเชิญชวนหรือรณรงค์

๓) แสวงหาข้อมูล หากผู้เขียนไม่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่เขียน จะต้องแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเมื่อต้องแสวงหาข้อมูล มีดังนี้

๑. อ่าน ฟัง หรือดูข้อมูลอย่างละเอียดจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มากกว่า ๑ แหล่ง
๒. จับสาระสำคัญของข้อมูล ตรวจสอบอย่างละเอียด รอบคอบ ว่าข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ข้อความใดเป็นข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้ ข้อความใดเป็นข้อคิดเห็น
๓. จัดบันทึกข้อมูลเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ภายหลัง
๔. ยึดหลักสำคัญว่า ผู้รับสารต้องได้รับข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้อง แม่นยำ ทันสมัย

๔) เรียบเรียงเนื้อหา การเขียนเรียงความอาจเขียนได้หลายลักษณะ ถ้าเป็นเรียงความที่ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ควรเขียนแบบอธิบาย ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับนามธรรม ควรเขียนแบบอธิบายแล้วยกตัวอย่างประเภทนี้ให้ทราบประกอบ แต่ถ้าเป็นเรียงความเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ควรเขียนแบบบรรยาย พรรณนาขยายความให้ละเอียดชัดเจน

ผู้เขียนต้องใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับย่อหน้ามาช่วยลำดับความ จะต้องย่อหน้าใหม่เมื่อกล่าวถึงประเด็นใหม่ แต่ควรมีย่อหน้าเล็ก ๆ ที่ใช้เชื่อมโยงระหว่างประเด็น นอกจากนี้ จะต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับหลักภาษามาผูกประโยค ซึ่งควรเป็นประโยคสั้น ๆ สื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย สุกภาพ ควรรู้จักเลือกสรรถ้อยคำที่เหมาะสมทั้งเสียงและความหมายมาใช้ ไม่ใช่ศัพท์ยากที่ตนเองไม่เข้าใจ การใช้คำศัพท์ที่ถูกต้องและ

เรียบง่าย จะเหมาะที่สุดสำหรับการฝึกเขียนระยะเริ่มแรก รวมถึงไม่ควรใช้คำซ้ำ ๆ ในที่ใกล้ ๆ กัน ควรเปลี่ยนใช้คำอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

๕) อ่านบททวน เมื่อเขียนเรียบเรียงเนื้อหาได้แล้ว ต้องอ่านบททวนด้วยใจที่เป็นกลางเพื่อหาข้อบกพร่อง สิ่งที่ต้องพิจารณา ได้แก่ รูปแบบความคิด กลวิธีการนำเสนอ และภาษา จุดใดบกพร่องให้ทำเครื่องหมายไว้แล้วแก้ไขให้ถูกต้อง หรืออาจเขียนทิ้งไว้สักระยะหนึ่ง แล้วกลับมาแก้ไข ถ้ามีโอกาสควรให้ผู้อื่นอ่านแล้ววิจารณ์ เพื่อนำคำแนะนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เป็นเรียงความที่ดี